

„Dotujeme úplně všechno. Zasedání vlády připomínají čerpací stanice na státní peníze“

- CZ24 News | 2. června 2023

ČESKO: Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Miloslav Kala před časem po kontrole hospodaření státu prohlásil, že země zdegenerovala z tržní ekonomiky na dotační. Vláda Petra Fialy pár týdnů nato při prezentaci svého „konsolidačního balíčku“ ke snížení státních dluhů ohlásila „konec dotačního byznysu“. Dá se za to její zásah skutečně považovat? V čem dotace poškozují ekonomiku a rozkládají společnost?

Ve veřejném Salonu Týdeníku Echo a Knihovny Václava Havla se sešli právě výše jmenovaný **Miloslav Kala** s předsedou Národní rozpočtové rady a bývalým viceguvernérem České národní banky **Mojmírem Hamplem** a ekonomem **Miroslavem Zámečnickem**, který zasedal hned ve třech Národních ekonomických radách vlád za různých kabinetů a zastupoval stát v řadě firem.

Končí dotační byznys?

Kala: Nekončí. Vůbec nejsou nastaveny předpoklady, aby skončil. Máme celkově 769 dotačních titulů. To jsou národní i evropské dotace. Vláda chce některým z nich ubrat peníze. To hlavní, co tady chci říct, je, že vynakládáme dotace na úplně hlouposti. To ať se škrtne ze dne na den. Tam, kde dáváme dotační peníze na zdánlivě rozumné věci, se musíme zabývat tím, kolik stojí to samotné rozdělování peněz. Od vzniku myšlenky něco konkrétního dotovat. Až po to, že na konci nějaký úředník zkontroluje, jestli byla, nebo nebyla naplněna. Jestli se předpoklady, na které se ta dotace dávala, vůbec naplnily. Samotnou definicí dotace bychom měli začít. U nás jsme se dostali do stavu, kdy dotujeme všechno. Není to tak, jak říkal Ronald Reagan. Dokud se to hýbe, tak do zdaňte. Pokud se to i přesto pořád hýbe, tak to zregulujte. A až se to přestane hýbat, tak to začněte dotovat. My dotujeme všechno. To, co se hýbe, i to, co už se nehýbe.

Kolik stát stojí každá koruna přidělená na dotaci?

Kala: To nikdo nedokáže říct. U nárokových dotací, třeba v zemědělství, nebo při dotacích do regionálního školství jsou náklady státu velmi nízké. Odhadují se zhruba do pěti procent celkové částky, kterou stát na dotaci utratil. Ty složité dotace, kde musí někdo nejdřív vymyslet, co se bude dotovat, pak musí předložit nějaký složitý záměr, pak vypsát soutěž, vyhodnotit ji, zkontrolovat, ty jsou samozřejmě velmi nákladné. Cena se často zvedá třeba ještě o genderové audity, což je jistě bohužel činnost. Já ji vůbec nechci zpochybňovat. Důsledkem ale je, že firma, která si ten genderový audit přesně podle nároků státu objednala, pak odmítla těm genderovým auditorům vydat přehled o platech svých zaměstnanců. Takže nic nešlo hodnotit. Kritéria byla ale nastavena tak, že dotace byla vyčerpána. Úspěšně zúčtována a formálně bylo všechno naprosto v pořádku. V takových případech se náklady státu pohybují v desítkách procent. Často je to čtyřicet i víc procent z celkové částky na dotaci. Pak je otázka, co komu ta dotace přinese. Když se na konci vyhodnotí celý ten dotační program, k čemu byl, čemu pomohl, jestli vedl k cíli, který si ten program dal. My jsme zrovna kontrolovali dotační program Věda a výzkum pro podnikání, což je jistě bohužel činnost. Chceme, aby firmy investovaly do výzkumu a vývoje. Máme je v tom podporovat. Výsledkem bylo, že ta kritéria, která byla na začátku nastavena jako hodnocení úspěšnosti programu, to znamená tržby, zisk, počet zaměstnanců, nebyla naplněna ani v deseti procentech projektů. Jen osm procent dotací splnilo kritéria, která byla cílem celé dotace. Jen u osmi procent jsme mohli prohlásit, že dotace vůbec splnila svůj cíl a účel.

Co se stalo s těmi 92 procenty?

Kala: My samozřejmě musíme vycházet z kritérií, která nastavil ten, kdo dotace rozděljuje. My sami neurčujeme, která dotace dává smysl a která ne. Jen kontrolujeme, jestli se vůbec dodržel smysl zadavatele. A tady se skutečně tragicky nedodržel. Abych se dostal k podstatě celého dotačního byznysu. Máme těch 769 dotačních titulů. Za těch pět let je to 75 tisíc projektů. Úředník musí vypsát program, přijmout žádosti, posoudit je. Pak musí rozhodnout o přidělení dotace. Tam může být řada odvolání a právních tahanic. Pak to musí vyhodnotit. A jediné kritérium, které na něho kladou jeho nadřízení, je, aby se vyčerpaly evropské peníze. Platí to ale i u národních dotací. Pokud už se na ně peníze alokují, tak je tlak, aby se vyčerpaly.

[ZDROJ](#)